

421: Organ Nakli

Ömer Faruk

3 Oca, 2019

<https://ilimvecihat.com>

SORU

Selamun aleykum değerli hocam organ nakli caiz mi mesela böbrek, el, ayak, göz vs beni bu konuda aydinlatirsaniz?

CEVAP

Ve aleykumusselam ve rahmetullah.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ، الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلٰی رَسُوْلِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰی آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِیْنَ

-Kalp, karaciğer, baş gibi- insanın yaşamasının kendisine bağlı olduğu bir organı bağışlamak ittifakla caiz değildir. Çünkü bu, kişinin kendisini tehlikeye atması, intihar etmesi anlamındadır.

Ancak -örneğin iki böbrekten bir tanesi gibi- şayet bağışlanacak organ yaşamın kendisine bağlı olmadığı bir organsa, işte muasır alimler bu kısım organların başka birine nakli konusunda 3 görüş üzere ihtilaf etmişlerdir:

1. Görüş: İster Müslümandan alınsın ister kanı heder olan muharib/harbi bir kafirden alınsın, organ nakli caiz değildir. Zira Allah Teâlâ insanı saygın bir varlık kılmıştır. (Bkz: *İsrâ* 70.) O nedenle hiçbir organından faydalanmak caiz olmaz.

2. Görüş: Bazı şartlarla birlikte caizdir. Pek çok ilim ehli bu görüştedir.

3. Görüş: Kendisinden organ nakledilen kimsenin muharib/harbi bir kafir (*zimmî veya eman verilmiş veya anlaşmalı olmayan kafir*) olması şartıyla caizdir. Çünkü muharib kafirin bir saygınlığı yoktur. Ama organı nakledilen kişi müslüman ise caiz değildir. Çünkü Müslümanın cesedinin -diri ya da ölü- her halükarda saygınlığı sabittir. Organ alıp nakletmek ise saygınlığa aykırıdır.

Allahu A'lem racih olan, birtakım şartların yerine gelmesiyle birlikte organ naklinin caiz olduğudur. Bu şartlar şöyledir:

1) Organ bağışu yapacak kimse bunu kendi isteği ve rızasıyla vermelidir. Bu şartın altına giren bir mesele şöyledir; kişi öldükten sonrası için organlarının nakledilmesine izin verebilir ve bunu vasiyet edebilir. Ama ölünün ölmeden önce buna izin verdiğini söylemesi, bunu vasiyet etmesi şart değildir, yani varislerinin buna izin vermesi organının nakledilebilmesi için yeterlidir. Eğer ölünün varisleri yoksa veya kim olduğu bilinmeyen biriye Müslümanların

yöneticisinin buna izin vermesi de yeterlidir.

2) Organ nakli bir zaruretten veya bir ihtiyaçtan ötürü yapılmalıdır.

3) Organ nakli hastalığın tedavisi için mümkün olan tek tıbbi yol olmalı, ondan başka bir alternatif bulunmamalıdır.

4) Uzman ve güvenilir bir doktor nakledilecek organın hastaya elverişli olduğuna, hem organ alma ve hem de organ nakletme ameliyatının başarılı geçeceğine ve organ nakledildiğinde faydanın hasıl olacağına normal şartlarda kesin veya zann-ı galiple kanaat getirmelidir.

5) Organın alınması, sahibine normal/alışageldiği hayatını bozacak bir şekilde zarar vermemeli, -el ve ayaklar gibi- kişinin dünyevi veya uhrevi yapması gereken bir işi/hayatındaki esasi bir görevi yapmaktan aciz kılmamalı, organını verdiği takdirde aynı sıkıntıya kendisi düşmemelidir.

6) Kendisine organ bağışlanan kişi kanı haram olan birisi (yani Müslüman veya zimmî) olmalıdır. Dolayısıyla muharib bir kafire organ bağışlamak caiz değildir.

7) Organ bağışlayacak kimse buluş çağına ermiş (yani bağış yapma ehliyetine sahip) birisi olmalıdır.

Bu şartlar oluştuğunda organ bağışında bulunmak caiz, hatta iyilikte bulunmak, sıkıntıyı kaldırmak, yardımlaşmak babından ecirli bir ameldir. Allahu A'lem.

Son olarak şunu da belirtelim; insan organlarının satılması, bunun üzerinden ticaret yapılıp para kazanılması haramdır. Ancak kişinin bir beklentisi, bir çabası olmaksızın organ alımından sonra kendisine bu yaptığının karşılığı olarak bir mal verilirse bunu almasında bir sakınca yoktur.

Ve'l-hamdu lillâhi Rabbi'l-âlemîn.